

Discuss consequenzas dal franc ferm pel turissem

Maisa raduonda culla TESSVM e seis partenaris

■ (anr/fa) 27 partenaris da la Turissem Engiadina Scuol Samignun Val Müstair SA han tut suot ögl a Scuol las consequenzas dal franc ferm. Ils preschaints dal turissem e politica han discuss differentas ideas ed impuls co reagir. Pel turissem es statta la decisiun da la Banca Naziunala Svizra dals 15 schner d'abolir il cuors minimal da l'euro ün schoc. Tuot ün jada sun uossa vacanzas in Svizra pels giasts da pajais esters per 20 pertschient plü charas. E pels Svizzers esa tant plü favuravel da far vacanzas a l'ester. «Per discussiunar la situaziun e tscherchar insembel impuls e forsa eir eventualas masüras vaina decis d'organisar üna maisa raduonda», ha dit Urs Wohler, il directur da la Turissem Engiadina Scuol Samignun Val Müstair SA (TESSVM) in venderdi passà a Scuol i'l Bogn Engiadina.

Cun partenaris da tuot las spartas
A l'occurrènza han tut part 27 partenaris da tuot las trais subregiuns da la destinaziun Engiadina Scuol Samignun Val Müstair. I nu d'eiran be da la partida hoteliers, usters e fittaders d'abitaziun da vacanzas, eir ils capos da Scuol Christian Fanzun e da Samignun Hans Kleinstein d'eiran preschaints. Da la Val Müstair d'eiran gnüts a Scuol il manager da la Biosfera Oscar Walther, il mander dal Provedimaint electric Val Müstair Cla Filip Pitsche e l'hotelier Axel Ladiges. Ultra da quai han tut part a la maisa raduonda eir represchantants dals territoris da skis Motta Naluns e Samnaun Ischgl, sco eir dal trafic public, nempe Simon Rohrer da la Viafier retica. Preschaint d'eira eir Andrea Gilli, il sviluppader regional per l'Engiadina Bassa e la Val Müstair. Per cha'ls partenariss avessan discussiunar da maniera possent d'eira la maisa raduonda serrada pels represchantants dals mezs da massa.

Ils organisatuors da la maisa raduonda, il portavusch Niculin Meyer (schn.), il president dal cussagl administrativ Theo Egg e'l directur da la TESSVM Urs Wohler.

«Pür al cumanzamaint da quista crisa»

Sco cha Wohler ha infuormà davo la discussiun chi ha düra s-chars trais uras han ils partecipants constatà cha la situaziun areguard l'euro flavel as disferenzescha ferm illas trais subregiuns: «Causa seis partenari austriac Ischgl ha Samignun stuvü reagir be da pais, in Engiadina Bassa nun es la situaziun amo uschè dramatica perquai chi s'es qua main dependent da l'ester. In Val Müstair sun, causa il cunfin vicin, per-

toccas eir las butias da la regiun.» Il directur da la destinaziun cumünivla ha però accentuà cha'l turissem da tuot las trais subregiuns badara, causa sia situaziun geografica i'l uschenomnä Triangul dals trais pajais, fermamain las consequenzas dals franc ferm. «I s'ha constatà a chaschun da quista maisa raduonda cha no eschan pro quista crisa pür al cumanzamaint, i's vezza uossa pür las prümas consequenzas da l'euro flavel, p. ex. giasts chi desdichan lur vacanzas causa ils predschs plü chars»,

ha manzunà il turistiker, chi's sapcha però cha'l regress da pernottaziuns gnia pür cun retard, ün mez fin ün on plü tard.

Predschi, qualità e cundiziuns generalas

«Ün resultat da nosa discussiun reguarda il predschi, i s'es gnü a la conclusiun cha fixar ils predschs saja chosa e lezcha dals impressaris e na da la destinaziun», ha dit Urs Wohler, «la devisa dess esser: redüer ils predschs ingio chi

fa dabsögn, ma cun masüra.» Ch'in quist connex sajan gnüdas a manzun eir las pajais chi sajan gnüdas pels impiegats da sur cunfin per 20 pertschient plü grondas: «Perquai s'haja decis da tscherchar il discuors culs partenaris socials, chavazin contrat da lavur general.» Ün següond resultat pertocca la comunicaziun turistica: «El manzuna las exclusivitäts da la destinaziun, sco p. ex. la Silvretta Arena, il Parc Naziun Svizzer o la clostra Son Jon a Müstair chi fa part dal patrimoni mundial da l'Unesco.

«Quistas valuors laina comunicar amo plü intensivamaing, ans concentrond süil marchà svizzer e süils giasts regulars, e main süil marchà tudais-ch.» Tuot ils partecipants da la maisa raduonda d'eiran, sco ch'el ha cuntinü, da l'avis chi saja da'sfadiar permanentamaing per pudair spordscher qualità in tuot ils regards, «eir in quai chi reguarda l'amai-vlezza».

Ün ulteriur resultat da l'inscunter a Scuol pertocca las cundiziuns generalas: «Nus ans giävüschessan cha'ls respunsabels dals cumüins e dal chantun s'ingachan per cha las proceduras per survgnir permiss p. ex. per ingrondir hotels, impiegar persunas estras, realisar projects in territoris da skis gnan acceleradas. Per optimar la sporta as stoja pudair reagir svelto.»

Cha la TESSVM e'ls partenaris sajan consciantis cha'l squitsch sil man public crescha in temps da crisa. «Per cha nos ambasciaduors a Cuoira, ils grondcussigliers, dodan directamaing dals pertschos quant difficila cha la situaziun es pel turissem es eir gnüda fatta la proposta da s'inscuntrar cun els», ha agiunt Urs Wohler.

La prosma maisa raduonda prevezza la TESSVM da realisar in pacs mais, amo avant la stagiuon da stà. Fingüa in venderdi chi vain preschainta la destinaziun a Scuol seis böts annuals.

Giavüschs e temp per miraculs

Spassegia da tras il labirint da glatsch a Sur En, Sent

DAD ANNATINA FILLI / ANR

■ Il labirint da glatsch a Sur En es special. El es mistic e fascinescha. In occasiun d'ün aperitiv cun biera choda, la quala nu d'eira propcha meis gust, es nad quist artichel. Davant l'entrada dal labirint da glatsch a Sur En sun süin üna maisa da glatsch chandailas chi ardan aint in magöls da vander e fessels. Sülla tabla daspera las infuormaziuns: Per ir tras il labirint as posja tour cun sai üna chandaila ed ün fessel. Equipada culs duos ogets ed ün pa nervusa cumainza mia spassegia da tras il labirint.

Set rinchs

Chaminond am vegn adimaint: Il labirint cretais es üna da las plü veglias fuormas da labirints ed es ün simbol cun set rinchs. La legenda dal minotauros vain missa in connex cun quista sort da labirints. Il minotauros, üna figüra da la mitologia greca, es üna creatüra cun ün corp d'uman ed ün cheu da tor. «Il monster chi maglia gliעד es gnü serrà aint in üna praschun in fuorma da labirint», pens eu ed in mia fantasia til vezza davant mai. Labirints cretais han ün'unica via chi maina fin illa mità. La cuntschainta fuorma da labirints es quella cun cruschadas e plüssas vias chi mainan al böt. «Simbolisescha quist'unica via la via da la vita», am dumond'eu e chamin inavant cun mia chandaila e cun meis fessel aint in man.

Tras il labirint da glatsch maina ün'unica via al böt.

La particularità dal glatsch

La not e las chandailas illas paraids da glatsch crean ün'atmosfera mistica. Be schmüravaglia vegna inavant tras chandailas e paraids da glatsch. Tanteraint manca qua o là il tet. Il tschèl es serain e la glüna plaina as zoppa amo davo las

muntognas. Davo ün viadi, resenti ter lung, segua ün prüm müdamaint da la direcziun. La quietezza e la particularità dal glatsch quietan e fan uorden culs impissamaints. Qua o là es darcheu üna chandaila chi arda aint il glatsch. Fascinada dal effect cha naiv, glatsch e chandailas

Chandailas, glatsch e naiv fris-cha dan ün'atmosfera mistica a l'art da glatsch.

pon far ferma davant ün pitschen altar chi s'ha fuormà illa paraid.

Cun bastuns da bambus

Martin Hunke, ün artist chi deriva da Freiburg im Breisgau, ha fabricà il labirint da glatsch a Sur En. La stà passada

s'ha partecipà al simposi internaziunal per sculptuors organisà da l'Art Engiadina a Sur En. Fascinà dal lö be sper il flüim ha el gnü l'idea da far ün'ouvra eir d'inviern. Hunke ha manà a Sur En il «skellet» dal labirint: nempe bastuns da bambus. Insembel cun agüdions sun gnüdas bogradas las paraids dal labirint fin cha tuot es stat inglatschà.

Giavüschs illa culluna

Davo divers müdamaints da direcziun ed impreschiunada da l'art riv eu illa mità dal labirint. Illa glüm da fuschellas scriva meis giavüsch, sco cha quai vain proponü in quist lö, sün ün bindel cotschen. Il bindel li eu intuorn meis toc lain e til met in üna culluna nomnada «Traum- und Wunschfänger». Cün sortir dal labirint constat eu cha la via fin illa mità es statta lunga. Tenor raquints vegls significh uschè ün labirint il cuors da la vita cha minchiün das-cha far. «Lura n'haja bain gnü radschun cun meis impissamaints fats al cumanzamaint da m'aventüra in quist lö», pens eu e stögl surrier. Pür ün cuort temp plü tard am vegna consciant chi quiet e quant paschavel chid es stat tanter paraids da glatsch ingluminadas da fö. Ed al istess mümuint am sun eu conscianta cha quist viadi special tras glatsch ed ingluminaziun mistica nu sarà l'ultim da quista maniera ch'eu varà fat.

Als 21 da favrer ha lö la «performance» da finischiun «Feuer im Eis». A partir da las 18.00 vegnan ars ils fessels ed il fö e füm portan ils blers giavüschs vers il tschèl. Il labirint da glatsch a Sur En es mincha di avert.